

I.A.C.S.S.O.

**Sektarische
ontsporingen
inzake
gezondheid**

1. Waarom deze folder ?

Uit de werkzaamheden van het Centrum is gebleken dat steeds meer sektarische organisaties steeds vaker actief zijn op het vlak van welzijn en gezondheid, en dat die handelwijze zeer doeltreffend is om mensen in te palmen.

Deze organisaties richten zich in de eerste plaats tot personen die lichamelijk en/of psychisch verzwakt zijn en meestal teleurgesteld zijn in de conventionele geneeskunde, d.i. de wetenschappelijk bewezen geneeskunde.

Als conventionele behandelingen geen soelaas bieden voor het lijden of de ziekte ongeneeslijk is, is het voor de patiënt en zijn omgeving moeilijk onverschillig te blijven voor beloften op genezing gedaan door bepaalde groeperingen of zelfverklaarde therapeuten.

Gelet op de omvang van dit probleem beoogt deze brochure u in te lichten over de sektarische ontsparingen op het vlak van gezondheid.

Sommige sektarische organisaties maken misbruik van een algemene (of "holistische") opvatting van de gezondheid, te weten dat een afzonderlijk symptoom niet kan worden beschouwd zonder rekening te houden met de volledige persoon en zijn lichamelijke en mentale aspecten. De psychologische en mentale aspecten komen later nog aan bod.

Vooraf moet ook worden onderstreept dat in deze folder geen kritiek wordt uitgeoefend op de niet-conventionele geneeskunde als dusdanig: enkel het verkeerd gebruik ervan wordt aan de kaak gesteld. De alternatieve technieken en behandelingen vormen immers enkel een reëel gevaar door het verkeerde of uitsluitende gebruik dat sektarische organisaties ervan maken met het oogmerk nieuwe leden te werven en controle uit te oefenen op alle aspecten van het leven van die leden.

Gegevens uit deze tekst mogen overgenomen worden mits vermelding van de auteur.

2. Problemen en controverse

2.1 Gezondheid: een doeltreffend wervingsmiddel

Het thema gezondheid (daaronder begrepen welzijn en zelfontwikkeling) is voor veel sektarische organisaties een wervingsmiddel geworden. Zij beweren een antwoord te kunnen bieden op de zorgen van onze medeburgers door hen een brede waaier van min of meer “originele” diagnoses en behandelingen aan te bieden.

Enkele voorbeelden:

- De sektarische groeperingen lokken nieuwe leden door middel van getuigenissen over “genezingen”, en beweren dat de spirituele weg het enige middel is dat hen kan genezen, zelfs van de zwaarste aandoeningen.
Zij stellen velerlei geneeswijzen voor.
Sommige bieden lessen aan waardoor de zieke geacht wordt een genezende stroom op te vangen die het lichaam de nodige nieuwe energieën verschaft om de ziekte te overwinnen.
Andere stellen voor, in het bijzonder op het Internet, om op afstand elke ziekte te genezen door de zieke, van zuigeling tot bejaarde, aan te sporen zich ontvankelijk te stellen voor genezende energie. Op die wijze wordt de zieke onttrokken aan elke vorm van medische begeleiding.
- De thans uiterst populaire oosterse (ayurvedische, Chinese geneeskunde...) en indiaanse traditionele geneeswijzen worden in sommige gevallen verkeerdelijk gebruikt door weinig gewetensvolle groepen.
- De sektarische groeperingen spitsen zich ook toe op zwangerschap, geboorte en zuigelingen. Sommige groeperingen hebben zelfs belangstelling voor het kind nog voordat het geboren is.
Soms raden zij een bijzonder dieet aan voor de baby en raden zij borstvoeding zelfs af.
Zij stellen ook experimenten op het gebied van het reproductief klonen van de mens voor, onder de mom van een filosofisch-godsdienstige boodschap die commerciële oogmerken maar moeilijk verhuult. Bij echtparen die geconfronteerd worden met vruchtbaarheidsproblemen kan onvervulde hoop leiden tot ernstige psychologische problemen.

- Sommige ouders die zich geen raad weten met hun hyperactieve kind, hebben oren naar de theorie van de “indigo-kinderen”. Deze theorie spiegelt hen voor dat hun kind van “kosmisch-goddelijke” herkomst is en veeleer lijdt aan onaangepastheid aan onze wereld dan aan een ziekte die een medische behandeling vergt.
- In scholen of tijdens conferenties worden programma’s voorgesteld betreffende drugspreventie en ontwenning. Sommige sektarische groeperingen gebruiken deze programma’s als lokmiddel voor een bepaald doelpubliek.
- De doelpersoon wordt verzocht een vragenlijst in te vullen om zijn persoonlijkheidskenmerken te bepalen, zijn zwakheden en de factoren die hem stress bezorgen op te sporen. De test is zodanig opgevat dat de resultaten voor weinig mensen algemeen positief zijn. De geteste persoon wordt dan subtiel onder druk gezet om een aantal lessen te volgen die hem meer welzijn zouden moeten verschaffen. Deze worden steeds duurder. Later kunnen tevens “zuiveringssessies” worden aangeboden, zelfs bij ernstige ziektes zoals leukemie en aids.

Er zij ook gewezen op de bekeringsijver ten aanzien van artsen en paramedisch personeel, onder meer in de vorm van conferenties of opleidingen. Sektarische groeperingen die actief zijn in ziekenhuizen trachten de patiënten en het medische personeel bewust te maken van hun eigen theorieën. Zij benaderen beroepsmensen uit de gezondheids- en kinderezorgsector en geven hen brochures om in hun wachtzaal te leggen of tijdens hun raadplegingen uit te delen.

Tot slot moet ook aandacht uitgaan naar de pogingen tot infiltratie op het vlak van de humanitaire hulp, waaronder de hulpverlening aan slachtoffers van rampen.

2.2 De gezondheid van de leden van sektarische organisaties

Het leven in gemeenschap, zoals het in sommige sektarische groepen gangbaar is, kan bij de leden tot gezondheidsproblemen leiden.

Het kan onder meer gaan om:

- onthouding van noodzakelijke voeding die de leden wordt opgelegd om hen volgzamer te maken;
- gebrek aan slaap, samen met vele uren werk, gebed of meditatie;
- ontbreken van passende medische zorgen;
- weigering van inentingen of bloedtransfusies.

Deze handelwijzen zijn nog schadelijker als zij worden toegepast op kwetsbare personen zoals kinderen of bejaarden. In extreme gevallen kan het ontzeggen van zorgen of voeding leiden tot onherstelbaar zwaar letsel en zelfs tot de dood.

Soms legt de groep zijn eigen zorgsysteem op, op het gezag van een dokter die tot de organisatie behoort en de voorgestelde behandelingen goedkeurt.

Zonder hierop verder in te gaan, wijzen wij ook op de mentale aandoeningen die bij sommige leden en vroegere leden worden opgemerkt, bijvoorbeeld depressies, angstgevoelens, achtervolgingswaan en vooral psychologische gevolgen.

2.3 Niet-wetenschappelijk bewezen geneeswijzen: een gevaar voor de volksgezondheid

Een sektarische organisatie wordt echt gevaarlijk als zij haar zieke leden ontraadt of zelfs verbiedt een medische behandeling te volgen buiten de groep.

Volwassen patiënten hebben uiteraard het recht om het even welke medische behandeling met kennis van zaken te weigeren. Sektarische organisaties maken echter vaak gebruik van een moment van zwakte om de zieke op min of meer subtiele wijze ertoe aan te zetten de voorkeur te geven aan andere “behandelingen” boven de conventionele geneeskunde.

Talrijke getuigenissen over “genezingen” en de negatieve voorstelling van de conventionele geneeskunde (agressief, te technisch en te weinig menselijk) leiden bij sommige leden tot een wantrouwige houding ten aanzien van het medische korps.

Sommige groeperingen gaan zover te beweren dat het onmogelijk is uit de kracht van de goddelijke of spirituele genezing voordeel te trekken als het lid tegelijkertijd een conventionele medische behandeling volgt. De handelwijzen van deze groeperingen op het vlak van gezondheid zijn vaak gebaseerd op een verkeerd begrepen aanvaarding van een geopenbaarde waarheid of van bovennatuurlijke krachten. De buitenwereld wordt afgeschilderd als duivels. Er wordt gesteld dat de goddelijke kracht van de leider veel groter is dan die van de dokter. De leider stelt zichzelf vaak voor als het levende bewijs ervan dat zijn geneesmethodes doeltreffend zijn.

Het uitblijven van genezing is dan het gevolg van een “tekort aan geloof” van het lid en/of zijn omgeving, die de voorschriften van de groep niet volgt, zich sceptisch opstelt of onvoldoende bijdragen betaalt.

Het optreden van deze groepen leidt ertoe dat de zieke kostbare tijd verliest door de diagnose onnodig uit te stellen, zodat zijn kans op genezing daalt.

Vaak zijn de voorgestelde behandelingen op wetenschappelijk vlak volkomen waardeloos. Ze zijn niet veel doeltreffender dan een doodgewone placebo. Hoewel de meeste zieken spontaan genezen, bestaan er ook ernstige ziekten waarbij dergelijke keuzen tot bijzonder dramatische gevolgen kunnen leiden. **Bepaalde afwijkende «medische» handelwijzen ter vervanging van conventionele behandelingen kunnen aldus tot een vroegtijdige dood leiden.**

In casu gaat het uiteraard over meer dan over een debat tussen de conventionele en de niet-bewezen geneeskunde. Het gaat om het duidelijk verwerpen van de geneeskunde die kan neerkomen op het niet-verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar.

3. Wat doen als de gezondheid in het geding is ?

De volgende vragen moeten worden gesteld :

1. Wat is de officiële beroepsbekwaamheid van de practicus ?
2. Zijn de methoden om tot een diagnose te komen en de toegepaste behandelingen wetenschappelijk erkend ?
3. Sluit de voorgestelde therapie enige andere conventionele behandeling al dan niet uit ?
4. Hoe is mijn gezondheidstoestand na enkele behandelingen ? Is enige verbetering merkbaar en is zij toe te schrijven aan die behandeling ?
5. Gaat de practicus zijn rol van zorgverstreker te buiten ?

Ingeval de handelwijzen of beloften op genezing weinig geloofwaardig of buitensporig zijn, of daarvoor een onmatig hoog honorarium wordt gevraagd, moeten het statuut en de hoedanigheid van de practicus worden gecontroleerd.

Ingeval betrokkene arts is, moet u een andere arts raadplegen. Indien nodig kan u zich richten tot de federale ombudsdienst “rechten van de patiënt”⁽¹⁾ of klacht indienen bij de Orde van geneesheren.

Indien betrokkene geen arts is, moet u een andere practicus raadplegen. Ingeval u oordeelt dat u het slachtoffer bent van een misdrijf, moet u de politie of het parket daarvan op de hoogte brengen. Er zou inderdaad sprake kunnen zijn van vergiftiging, doodslag of onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, het niet-verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar, het opzettelijk ontzeggen van voedsel of van passende verzorging, de onwettige uitoefening van de geneeskunde, ...

⁽¹⁾ Cf. de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt (Belgisch Staatsblad van 26 september 2002, 2de editie). Deze wet voorziet in het recht van de patiënt op een kwaliteitsvolle dienstverlening, de vrije keuze van de zorgverstreker, informatie over de persoonlijke gezondheidstoestand, toestemming in iedere tussenkomst van de beroepsbeoefenaar, alsook rechten in verband met het patiëntendossier en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, en het recht om een klacht in te dienen bij de bevoegde ombudsdienst. De patiënt kan zich altijd laten bijstaan door een vertrouwenspersoon van zijn keuze.

4. Nuttige adressen

- Het IACSSO is te uwer beschikking om u meer informatie te verstrekken over deze aangelegenheid en over uw rechten.

*Informatie- en adviescentrum
inzake de schadelijke sektarische organisaties*
Hoogstraat 139 – 3de verdieping
1000 Brussel
Tel. 02/504.91.68 Fax 02.513.83.94
www.iacsso.be
info@iacsso.be

- *Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu*

Federale ombudsdienst «rechten van de patiënt»
Eurostation blok 2
Victor Hortaplein 40 bus 10
1060 Brussel
Tel. 02/524.85.20 (N) of 02/524.85.21 (F)
Fax: 02/524.85.38
www.health.fgov.be
(klik op “Mijn gezondheid”; “Patiëntenrechten”) of
<http://www.belgium.be/eportal/application?languageParameter=nl&pageid=contentPage&docId=42343>

- *Orde van geneesheren*

Het adres van de provinciale orden is beschikbaar op de website
www.ordomedic.be

- De federale politie of de dichtstbijzijnde politiepost
- Het parket in uw gerechtelijk arrondissement